

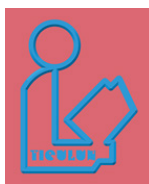

Chuyện của người kẹt lại Hà Nội 1954

NGUYỄN VĂN LƯỢN

chuyện của người kẹt lại Hà Nội 1954

NGUYỄN VĂN LUẬN

Paris * 02.2025

Bìa: *M. C. P*
Nguồn: *Internet*

**chuyện của người
kẹt lại Hà Nội 1954**

NGUYỄN VĂN LUẬN

Tác giả sinh năm 1937 hiện cư ngụ tại Massachusetts và sau đây là bài viết của ông.

Ông Hòa là một cựu Sĩ quan Việt Nam Cộng Hòa bị cộng sản bắt đi tù năm 1975 sang Mỹ theo diện HO. Tôi gặp ông tại một tiệc cưới rồi trở thành bạn thường gặp nhau bởi cùng sở thích nói chuyện văn chương, thời thế dù trong quá khứ ông sống tại miền Nam, tôi ở xứ Bắc.

Một lần tới thăm, cháu Thu Lan con ông Hòa hỏi tôi :

– Ô! Bác ở Bắc ở Hà Nội mà cũng đi tị nạn à ?

Nghe hỏi tự nhiên nên tôi chỉ cười :

– Cái cột đèn mà nó biết đi nó cũng đi nữa là bác.

Thực ra tôi đã không trốn thoát được từ lần đầu vượt tuyến vào miền Nam rồi thêm nhiều lần nữa và hai lần vượt biển vẫn không thoát; chịu đủ các nạn của chế độ cộng sản trong 27 năm ở lại miền Bắc tôi không tị nạn mà đi tìm tự do trở thành thuyền nhân đến nước Mỹ năm 1982.

Sinh trưởng tại Hà Nội những năm đầu sống ở Mỹ tôi đã gặp nhiều câu hỏi như cháu Thu Lan. Có người vì tò mò, có

người thì giấu cột.

Thời gian rồi cũng hiểu nhau. Tôi hằng suy nghĩ và muốn viết những dòng hồi tưởng vẽ lại bức tranh Hà Nội xưa tặng thế hệ trẻ và riêng cho những người Hà Nội di cư.

Người dân sống ở miền Nam trù phú kể cả hàng triệu người di cư từ miền Bắc năm 1954 đã không biết được những gì xảy ra tại Hà Nội thời người cộng sản chưa vận complet đeo cà vạt, phụ nữ không mặc áo dài.

Hiệp định Genève chia đôi đất nước Việt; Cộng sản chưa lộ mặt là cộng sản tràn vào miền Bắc tháng 10 năm 1954. Người Hà Nội đã di cư vào miền Nam bỏ lại Hà Nội hoang vắng tiêu điều với chính quyền mới là Việt Minh đọc tắt thành “Vẹm”.

Vì chưa trưởng thành (17 tuổi) tôi đã không hiểu thế nào là Vẹm khi họ tiếp quản Hà Nội, tôi đang ở Hải Phòng dân chúng đông nghẹt thành phố chờ tàu há mồm để di cư; trước Nhà Hát Lớn va-li hòm gỗ bao gói xếp la liệt.

Lang thang chợ trời, tôi chờ cha tôi quyết định đi Nam hay ở lại.

Hiệp định Genève ghi nước Việt Nam chỉ tạm thời chia cắt, hai năm sau sẽ tổng tuyển cử thống nhất. Ai ngờ cộng sản miền Bắc tổng tấn công Miền Nam. Gia đình lớn của tôi không ai làm cho Pháp cũng không ai theo Việt Minh. Cha tôi làm chủ một hãng thầu, nghĩ đơn giản là dân thường nên ở lại và tôi phải về Hà Nội học tiếp.

Chuyến xe lửa Hà Nội tăng-bo tại ga Phạm Xá nghĩa là hai chính quyền hai

chế độ ngăn cách bởi một đoạn đường vài trăm mét phải đi bộ hoặc là xe ngựa. Người xuống Hải Phòng ùn ùn với hành lý để đi Nam, người đi Hà Nội là con buôn mang xăng về bán. Những toa tàu chật cứng người và chất cháy từ chai lọ đến can chứa; nhà binh leo lên nóc tàu biến vào thành toa liều lĩnh hỗn loạn. Tới cầu Long Biên tức là vào Hà Nội tàu lắc lư người va chạm người thẳng bé trạc 15 tuổi quắc mắt nhìn tôi :

– Đề nghị đồng chí xác định lại thái độ lập trường tư tưởng.

Tôi bàng hoàng vì thứ ngoại ngữ Tàu phiên âm thành tiếng Việt nghe lần đầu không hiểu để rồi phải học tập suốt 20 năm ngoại ngữ cộng sản gồm có : đấu tranh cảnh giác căm thù và tiêu diệt giai cấp.

Hà Nội im lìm trong tiết Đông giá lạnh, người Hà Nội e dè nghe ngóng từng chính sách mới ban hành. Cán bộ và bộ đội chỉ khác nhau có ngôi sao trên mũ bằng nan tre phủ lớp vải màu cỏ úa gọi là mũ bộ đội sau này có tên là nón cối.

Hà Nội xuất hiện đôi dép Bình Trị Thiên. Người Bắc gọi là dép lốp đi vào lịch sử thành dép râu.

Chiếc áo dài duyên dáng thướt tha của thiếu nữ Hà Nội được coi là biểu hiện của tư sản phong kiến biến mất trong mười mấy năm sau. Vì triệt để cách mạng, lần đầu tiên toàn thể chị em phụ nữ đều mặc giống nhau áo sơ-mi quần đen hạn hữu như là đám cưới mới mặc áo sơ mi trắng vì cả nước không có xà bông.

Chơi vơi trong Hà Nội, tôi đi tìm

thầy xưa bạn cũ – hầu hết đã đi Nam. Tôi phải học năm cuối cùng Tú Tài hai cùng một số lớp 9 Hậu Phương, năm sau sẽ sáp nhập thành hệ 10 năm. Số học sinh lớp 9 này vào lớp không phải để học mà để tổ chức hiệu đoàn nhận chỉ thị của Thành đoàn rồi phát động phong trào chống văn hóa nô dịch : họ truy lùng đốt sách. Tôi đã phải nhồi nhét đầy ba bao tải, hiệu đoàn kiểm tra lục lợi từ quyển vở chép thơ nhạc đến tiểu thuyết và sách quý mang tập trung tại thư viện phố Tràng Thi để đốt – lửa cháy bập bùng mấy ngày trong niềm phấn khởi, lời hô khẩu hiệu quyết tâm và phát biểu của bí thư thành đoàn : “tiểu thuyết của Tự Lực văn đoàn là cực kỳ phản động...”.

Vào lớp học với những phê bình kiểm thảo, cảnh giác lập trường. Tôi đành bỏ học. Chiếc radio Philips tự nguyện mang

ra đồn công an, thế là hết gia tài của tôi. Mất đời học sinh tôi bắt đầu cuộc sống đọa đầy vì thành phần giai cấp, sổ hộ khẩu, tem phiếu thực phẩm, lao động nghĩa vụ hàng tháng. Đây là chính sách dồn ép thanh niên Hà Nội đi lao động công trường miền rừng núi xa xôi.

Tôi chỉ tám Hà Nội được 2 năm là bị cắt hộ khẩu đi tù. Tết đầu tiên sau tiếp quản còn được gọi là sau hòa bình lập lại Hà Nội mơ hồ, những bộ mặt vàng vố áo quần nhàu nát xám xịt, thái độ ít cởi mở từ nông thôn kéo về tiếp quản chiếm nhà người Hà Nội di cư Người Hà Nội ở lại bắt đầu hoang mang vì những tin đồn và chỉ thị ăn tết đơn giản tiết kiệm hàng hóa hiếm dần, hàng nội thay cho hàng ngoại.

Âm thầm tôi dạo bước bên Hồ Gươm tối 30 Tết, tháp Rùa cầu Thê Húc nhạt

nhòa ẩm đăm, đền Ngọc Sơn vắng lặng chỉ có nhà thủy tạ đêm nay có ca nhạc lần cuối cùng của nghệ sĩ Hà Nội Đoàn Chuẩn Nhớ Thương hát Gửi Người Em Gái Miền Nam để rồi bị đấu tố là phong cách tiểu tư sản.

Rạp Ciné Đại Đồng phố Hàng Cót bị tịch thu. Hoàng Giác ca bài “Bóng ngày qua” bị kết tội thành tể ngục. Hiệu đàn nhỏ phố Cầu Gỗ phải dẹp, vào tổ đàn mũ nan làn mây sống tiêu cực hết đời trong đói nghèo khốn khổ.

Danh ca Minh Đỗ, Ngọc Bảo, nhạc sĩ Tạ Tấn sau này làm gì sống ra sao, phân tán chẳng còn ai dám gặp mặt sợ thành phản động tụ tập.

Chỉ thị Đảng và Ủy ban Thành phố phổ biến rộng rãi trong quân chúng là diệt chó : Toàn dân diệt chó từ thành thị

đến nông thôn, gây gộc dây thừng đòn gánh nện chết hoặc là bắt trói rồi đầu làng góc phố liên hoan tập thể lý do giết chó nói là trừ bệnh chó dại. Nhưng đó là chủ trương chuẩn bị cho “đấu tố cải tạo tư sản và cải cách ruộng đất”. Du kích công an rình mò theo dõi nắm vững tình hình không bị lộ bởi chó sữa, mọi nơi im phăng phắc ban đêm mọi người nín thở chờ đợi thảm họa.

Hà Nội đói và rách khoai sắn chiếm 2 phần tem gạo 3 m vải cung cấp một năm theo từng người trong hộ; mẹ may thêm chiếc quần đi lao động thì con nít cởi truồng.

Người thành thị làm cật lực xây dựng cơ ngơi có ai ngờ bị quy là tư sản bóc lột nhẹ hơn là tiểu tư sản vẫn là đối tượng của cách mạng.

Nông dân có 5 sào ruộng đất gia truyền vẫn bị quy là địa chủ bóc lột cường hào ác bá.

Giáo sư Trương Văn Minh hiệu trưởng trường Tây Sơn ngày đầu học tập đã nhảy lầu tự tử.

Tư sản Hà Nội di cư vào Nam hết chẳng còn bao nhiêu nên công tác cải tạo được làm gọn nhẹ và thành công vượt mức nghĩa là mang bắn một hai người điển hình coi là bọn đầu sỏ đầu cơ tích trữ, còn thì kiểm kê đánh thuế, hàng hóa truy thu rồi tịch thu vì ngoan cố chống lại cách mạng. Báo đài hằng ngày tường thuật chuyện đấu tố kẻ tội ác địa chủ theo bài bản của đội cải cách về làng bắt rế bắn cổ nông chuẩn bị thật tốt nghĩa là bắt học thuộc lòng từng điểm tội ác địa chủ thì phải có hiệp dân đánh đập bắt con ở đợ, điển hình thì mang thai

nhi cho vào cối giã nấu cho lợn ăn, đánh chết tá điền, hiếp vợ sắc máu. Một vài vụ do Đảng lãnh đạo vận động tốt con gái con dâu địa chủ thoát ly giai cấp tích cực tố cáo tội ác của cha mẹ : cảnh tượng này thật náo nùng.

Lời bác dạy suốt mấy mươi năm chung với Đảng hiểu với dân là vậy. Bần cố nông cảm biến nhận ruộng được chia chưa cấy xong hai vụ thì phải vào hợp tác làm ăn tập thể, ruộng đất lại thu hồi về cộng sản.

Toàn miền Bắc biết được điều cơ bản về xã hội chủ nghĩa là nói dối : mọi người mọi nhà thi đua nói dối, nói những gì Đảng nói, nói dối để sống còn, tránh bị đàn áp lâu rồi thành nếp sống cả một thế hệ hoặc lặng câm hoặc nói dối vì được rèn luyện trong một xã hội ngục tù lấy công an làm nòng cốt chế độ.

Ở Mỹ ai hỏi bạn :

– How are you ?

Bạn trả lời :

– I'm fine thank you.

Ở miền Bắc Việt Nam thời đại Hồ Chí Minh cán bộ hỏi công tác thế nào dù làm nghề bơm xe vá lốp người ta cũng trả lời rất phấn khởi ra sức thi đua lập thành tích chào mừng các nước anh em.

Bị bắt bên bờ sông Bến Hải giới tuyến chia hai miền Nam Bắc :

Năm 19 tuổi. Tôi bị bộ đội biên phòng dong về Lệ Thủy, được tự do ở trong nhà chị du kích 2 ngày đợi đò về Đồng Hới, trải qua chín trại giam nữa thì về tới Hỏa Lò Hà Nội vào xà lim, cảnh tù tội chẳng có gì tươi đẹp xã hội cũng là một nhà tù

không như báo đài hằng ngày kêu to : chế độ ta tươi đẹp.

Cơ hàn thiếp thân bất cố liêm sĩ. Người tù biến chất, người tú chiến kéo về nhận là người Hà Nội đói rách triển miên nên cũng biến chất đối xử lọc lừa, gia đình bè bạn họ hàng tiếp xúc với nhau phải luôn luôn cảnh giác. Hà Nội đã mất nền lễ giáo cổ xưa. Hà Nội suy sụp tinh thần vì danh từ đồng chí.

Nằm trong xà lim không có ngày đêm giờ giấc nghe tiếng động mà suy đoán tình hình, ánh điện tù mù chiếu ô cửa sổ nhỏ song sắt cao quá đầu. Tôi đứng trên xà lim dùng ngón tay vẽ chữ lên tường liên lạc được với Thụy An ở xà lim phía trước, Thụy An là người Hà Nội ở lại tham gia hoạt động Nhân Văn Giai Phẩm đòi tự do cho văn nghệ sĩ sau chuyển lên rừng không có ngày về Hà

Nội; bà phần uất đã dùng đũa tre chọc mù một mắt nói câu khí phách truyền tụng : “chế độ này chỉ đáng nhìn bằng nửa con mắt”.

Người du lịch Việt Nam ít có ai lên vùng thượng Du xứ Bắc tỉnh Lào Cai có trại tù Phong Quang hà khắc có thung lũng sâu heo hút, có tù chính trị chặt tre vầu theo định mức chỉ tiêu, rừng núi bao la tiếng chim bắt cô trói cột nấc lên nức nở, tiếng gà gô thức giấc sương mù quanh năm.

Phố Hàng Đào Hà Nội vốn là con đường tư sản có người trai trẻ tên Kim học sinh trường Albert Sarraut, học trường Tây thì phải chịu sự căm thù đế quốc của đảng, đế quốc Pháp trước kia và đế quốc Mỹ sau này. Tù chính trị nhốt lẫn với lưu manh, chưa đủ một năm Kim hàng Đào bất mãn trở thành Kim cụt bị

chặt đứt cánh tay đến vai không thuốc không nhà thương mà vẫn không chết.

Phố Nguyễn Công Trứ gần nhà rượu phía Nam Hà Nội người thanh niên đẹp trai có biệt danh là Phan sữa giỏi đàn guitar mê nhạc Đoàn Chuẩn đi tù Phong Quang vì lãng mạn tiểu tư sản không hành lý nhưng vẫn ôm theo cây đàn guitar. Chỉ vì tiểu tư sản không tiến bộ không có ngày về, ba tháng kỷ luật Phan sữa hấp hối khiêng ra khỏi cổng trời cao vút gió núi mây ngàn thì tiêu tan giấc mơ tình nghệ sĩ.

Người già Hà Nội chết dần thế hệ thứ hai xung phong tình nguyện hoặc là bị tập trung xa rời Hà Nội. Bộ Công an quyết tâm quét sạch tàn dư đế quốc phản động thế còn người Hà Nội từ kháng chiến về nhất trí tán thành những gì đảng nói dối.

Tôi may mắn sống sót dù mang lý lịch bôi đen chế độ âm mưu lật đổ chính quyền trở thành người Hà Nội di cư. 10 năm về Hà Nội đôi lần khó khăn vì trình báo hộ khẩu tạm trú tạm vắng kinh nghiệm bản thân phần đầu vượt qua bao khó khăn gian khổ, số lần tù đã quên trong trí nhớ tôi.

Sống tại Hải Phòng, vùng biển Hải Phòng là cơ hội ngàn năm một thuở cho người Hà Nội vượt biên khi chính quyền Hà Nội chống tàu xua đuổi người Hoa ra biển khi nước Mỹ và thế giới đón nhận thuyền nhân tị nạn.

Năm 1980, tôi vào Sài Gòn thành phố đã mất tên sau ngày cộng sản cướp đoạt miền Nam. Vào Nam tuy phải lén lút mà đi nhưng vẫn còn dễ hơn di chuyển trong các tỉnh miền Bắc trước đây.

Tôi bước trên con đường Tự Do hưởng chút dư hương của Sài Gòn cũ – cảnh tượng rồi cũng đổi thay như Hà Nội đã đổi thay sau 1954 vì cán gối cai trị.

Dân chúng miền Nam vượt biển ào ạt, nghe nói dễ hơn nên tôi vào Sài Gòn tìm manh mối. Gặp cha mẹ ca sĩ Thanh Lan tại nhà đường Hồ Xuân Hương, gặp cựu sĩ quan Cộng hòa - anh Minh, anh Ngọc đường Trần Quốc Toàn từ từ miền Bắc trở về.

Đường ra biển tính theo cây - bảy tám cây mà dễ bị lừa. Chị Thanh Chi là mẹ của Thanh Lan nhìn nón cối nguy trang của tôi mỉm cười :

– Trông anh ấy như là cán gối mà chẳng gối chút nào.

- Hà Nội trí thức thời Tây chứ bộ !
- Cả nước Việt Nam ai cũng sẽ trở thành diễn viên kịch sĩ giỏi.

Về lại Hải Phòng với giấy giới thiệu của sở giao thông do móc ngoặc với cán bộ miền Nam ở Sài Gòn tôi đã tìm ra biện pháp tốt nhất là những dân chài miền Bắc vùng ven biển. Đã đến lúc câu truyền tụng nếu cái cột điện mà biết đi dân bắc thắm nhuận nên nỗ lực vượt biên.

Năm 44 tuổi (1981) tôi tìm được tự do, định cư tại Mỹ, học tiếng Anh ngày càng khá nhưng nói tiếng Việt với đồng hương vẫn còn pha chút ngoại ngữ Việt cộng năm xưa.

Cuộc sống của tôi ở Việt Nam đã đến mức độ khốn cùng nên tan nát thương

đau khi đã lang thang đầu đường xó chợ thì mới đủ tiêu chuẩn xuống thành phần lý lịch có thể ghi là dân nghèo thành thị nhưng vẫn không bao giờ được vào công nhân biên chế nhà nước.

Tôi mang nhẫn nhục kiên trì sang Mỹ làm lại cuộc đời nên đạt kết quả vô cùng tốt đẹp đạt được nguyện vọng hằng mơ ước.

Có người kêu ca về chế độ tư bản Mỹ tạo nên cuộc sống lo âu tất bật hàng ngày thì xin thông cảm với tôi ngợi ca nước Mỹ đã cho tôi nhân quyền dân chủ, trở thành công dân Hoa Kỳ gốc Việt hưởng đầy đủ phúc lợi xã hội còn đẹp hơn tả trong sách Mác-Lê về giấc mơ cộng sản.

Chủ nghĩa cộng sản sụp đổ rồi, cộng sản Việt Nam bây giờ đổi mới, tiếng đổi và đổi chỉ khác một chữ i, người Việt Nam

sẽ cắt đứt chữ i dù phải từ từ bằng diễn biến hòa bình. ***Chế độ Việt cộng nhất định phải đổ – đó là quy luật tất yếu của lịch sử nhân loại.***

Ôi ! Đỉnh Cao Trí Tuệ một mớ danh từ !!!

Nguyễn Văn Luận

